

Валентина Панченко, Дарина Живоглядова

СУЧАСНІ ПРАКТИКИ ОБМІНУ КУЛЬТУРНИМИ РЕСУРСАМИ: ДОСВІД МІЖНАРОДНИХ МЕРЕЖЕВИХ СТРУКТУР

Статтю присвячено дослідженню специфіки мережевої співпраці у сфері культури на прикладі діяльності ENCATC як міжнародної практики організації обміну культурними ресурсами. Проаналізовано шляхи і механізми оптимізації розвитку і реалізації нових ключових компетенцій у галузі культурної політики, культурних і творчих індустрій. Особливу увагу приділено мережі ENCATC, розширенню ресурсів культурного менеджменту завдяки знаходженню нових сучасних форм і механізмів синхронізації знань і дій, синергії локальних досвідів проєктної та інших форм діяльності не тільки у сфері культури, а й суспільно-політичному, економічному просторах співробітництва.

Ключові слова: міжнародне культурне співробітництво, обмін культурними ресурсами, культурна мережа, культурний менеджмент, ENCATC, міжнародний культурний проєкт.

Постановка проблеми. Множинність акторів і форм міжкультурної взаємодії в сучасних реаліях, задля ефективності узгодження інтересів і підтримки сталого розвитку спільного світу, потребує здатності сьогодні скерувати міжкультурне співробітництво на таку реорганізацію системи транснаціональних культурних практик, яка б дала змогу локальні умови культурної взаємодії перетворити на стимулювальний чинник, що виявляє глобальні перспективи спільних дій щодо стабілізації розвитку «єдності різноманіття». Міжнародна спільнота працює над створенням і організацією не просто паралельних дій акторів процесу співпраці відповідно до стратегічних і конкретно-процесуальних індивідуальних завдань, а над формуванням такого контексту виконання, коли дії одного партнера неодмінно впливають на дії іншого; коли залучається до співробітництва партнер, участь якого є необхідною для всіх учасників. Ця необхідність має бути багатосторонньою, і тому вкрай необхідним стає посилення системи солідарних, взаємопідкріплювальних відносин не тільки між акторами конкретного проєкту, а й між учасниками різних проєктів як по горизонталі, так і по вертикалі культурної взаємодії (економічної, політичної, соціально-культурної). Таким чином міжнародне співробітництво стає простором і способом сприяння сталому розвитку солідарних, взаємозалежних спільнот, створюється найскладніша система організації спільних дій, на чолі якої стоять глобальні міжнародні інституції та мережеві структури, спільний вектор діяльності яких – поступове «досягнення шляхом

співпраці народів усього світу в галузі освіти, науки і культури міжнародного миру і загального добробуту людства» (Статут Організації Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури 1945). У цьому контексті саме мережева форма організації взаємодії у сфері культури надає співпраці більше варіативних можливостей формування спільних ресурсів (матеріальних і нематеріальних), оптимізується вся система координації їх взаємообміну.

Сучасне культурне середовище набуває нових якостей. Пришвидження й постійне урізноманітнення інформації, її носіїв, рівнів, каналів поширення неодмінно вимагають упорядкування цього простору, формування відповідних організаційних структур, створення доступних інформаційних баз, їх систематизації. У питанні використання ресурсів регуляторних механізмів підтримки ефективного співіснування і відповідної співпраці ми маємо справу з тими визначниками якості стратегічного менеджменту, які пов'язані зі ступенем компетентності щодо домінантних звичних для певного суспільства чи громади механічних або органічних, за Е. Дюркгеймом (1990), форм солідарності. У зв'язку з цим актуалізується, зокрема, «здатність використання культурологічного знання для оцінки соціальної виправданості та соціальної доцільності будь-яких форм та видів діяльності людини в сучасному суспільстві» (Панченко 2018, с. 80).

Стан наукової розробки проблеми. Сучасний культурний простір, його мережева форма і принципи організації та функціонування

концептуально осмислено в працях П. Друкера, М. Кастельса, Дж. Подольні, К. Пейджа. Вітчизняні науковці (Р. Войтович, А. Гриценко, О. Дзюбань, В. Євдокименко, Л. Заміховська, О. Прудникова, О. Соснін, Л. Ситар, В. Солодовник, Н. Цимбалюк та ін.) продовжують дослідження в напрямку аналізу інфраструктури культури, проблемних питань її вибудовування в українських реаліях.

Проблеми інновацій у системі менеджменту, креативності та інструменталізації наукового знання, управління інноваціями в мережевому середовищі, зокрема проєктне управління, розглянуто в працях С. Вілкінсона, С. Велча, Дж. Йоханнесена, Б. Скотта, Б. Олсена, Дж. Тідда, К. Хелдмана та Г. Хофстеде. Науковий дискурс навколо питань мережі як перспективної форми оптимізації організаційної взаємодії в різних сферах людської взаємодії розширюється завдяки розвідкам вітчизняних дослідників (Л. Буздаков, В. Гевко, М. Данилович-Кропивницька, З. Живко, Н. Кочубей, Л. Малишенко, В. Осадчий, М. Поплавський, О. Пахаренко, М. Радченко, О. Сущенко, О. Яременко та ін.).

Мета статті – з'ясування специфіки мережевої співпраці у сфері культури на прикладі діяльності ENCATC як міжнародної практики організації обміну культурними ресурсами.

Виклад основного матеріалу. Глобалізаційні процеси, починаючи з 60-х років минулого століття, стимулювали пошуки нових принципів організації багатокультурного середовища, оптимізації діалогу його суб'єктів, а отже знаходження нових організаційних структур співробітництва, які б відповідали якісно новим викликам міжнародного співіснування в постіндустріальному суспільстві. Стара жорстка ієрархічна система взаємодії та управління не тільки не відповідає сучасним потребам міжнародних відносин у сфері культури, але й гальмує темпи управлінських реакцій і рішень. Побудова єдиного простору ЄС у ситуації наявності національно-адміністративних та інших кордонів у сфері культури все більше спирається на механізми і структури мережевої організації співпраці. Ця форма побудови міжсуб'єктних відносин активно розвивається в межах рамкових програм ЄС. Здійснення програмних завдань відбувається через культурні проєкти, які, своєю чергою, є інструментом організації взаємодії між членами мережі. Також, що дуже важливо, завдяки налагодженню роботи мережевих структур з'являються нові можливості оптимізації стратегічної взаємодії між самими програмами, які охоплюють як глобальні, так і локальні рівні співробітництва. На сьогодні така

організаційна структура є більш ефективною для обміну знаннями між академічними науковими колами і культурними практиками взаємодії. Крім того, з'явилася модель організації міжнародної співпраці, яка будується на зв'язках, які ґрунтуються на довірі та взаємовідповідальності. Морально-етична складова функціонування мережевої структури, своєю чергою, пов'язана з тим, зокрема, що правила і норми взаємодії є результатом добровільних домовленостей самих учасників. Завдяки такій формі структурно-організаційних зв'язків актори матимуть можливість більш раціонально (відповідно до ситуативних і стратегічних вимог) і оперативно координувати та розподіляти наявні ресурси, знаходячи спільні інноваційні рішення, розширюються «можливості використання різних моделей комунікативної і кооперативної діяльності, застосування різноманітних менеджерських практик, <...> взаємозв'язки між державами перетворюються у зв'язки між організаціями і територіями, а також, – між окремими конкретними людьми» (Живоглядова 2018, с. 148, 150).

Внаслідок специфіки культурного продукту, який виробляється спільними зусиллями учасників співпраці (наприклад, «відкладена результативність»), на фоні вкрай динамічних і неоднозначних процесів соціокультурного, політико-економічного розвитку народів, країн, держав і людства загалом, мережева форма організації взаємодії дає змогу освоювати нові ресурси, нові компетенції. Останні, своєю чергою, не тільки стосуються зростання спеціалізованого професіоналізму, але й дають змогу бачити процес співпраці, його результат у довгостроковій перспективі як власного існування, так і загального розвитку, на власній практиці засвідчувати цінність кооперації зусиль і ресурсів.

Участь у мережевих структурах (Кастельс 1999) надає можливість завдяки долученості до технологічних та знанневих ресурсів підвищувати свою конкурентоспроможність у найскладнішій для взаємодії – культурній – сфері і впливати на культурну політику і суспільні зміни. Класичним прикладом вдалої і продуманої організації мережевої співпраці є функціонування Європейської мережі з управління та політики у сфері культури (ENCATC).

Створення цієї мережі (1992 р.) було логічним і необхідним кроком у підтримці й розвитку культурної сфери міжнародною спільнотою. ЮНЕСКО, Рада Європи, організовуючи власну діяльність, зокрема з охорони культурної спадщини, одним із важливих пріоритетів визначили створення умов для підготовки професійних

кадрів і відповідної освіти в управлінні культурними процесами, менеджменту в царині мистецтва. Було прийнято низку документів, організовано зустрічі на державному рівні, наукові конференції, присвячені головно знаходженню шляхів розв'язання проблем формування спільного культурного простору, співіснування і співпраці багатоманіття народів, представників різних спільнот.

Як неурядова організація ENCATC швидко посіла одне з провідних місць у системі розбудови культури, міжнародного співробітництва, організовуючи спільну роботу митців, менеджерів, науковців, залучаючи їхній досвід як із мистецької сфери, так і з політики, економіки, освіти. Ресурси культурного менеджменту пропонується розширювати завдяки синергії локального досвіду проектної та інших форм діяльності не тільки в царині культури, але й суспільно-політичному, економічному просторах співробітництва.

Розуміючи складність цього процесу, ENCATC, об'єднуючи понад 140 учасників з понад 40 країн світу, створила платформу для широкого обміну знаннями різного спектра – від науково-методичного до конкретно-практичного. У результаті організації обміну кваліфікованими кадровими ресурсами формується нова модель співпраці – експертне партнерство. «Реальна потреба знань щодо культурних факторів та культурного потенціалу соціальних трансформацій, поява нових видів соціокультурних практик, постійне розширення соціальних запитів на практично корисні аналітичні матеріали й розробки, які побудовані на знаннях про закономірності та механізми регулювання соціокультурних процесів, – все це стало каталізатором становлення» (Панченко 2018, с. 80) професійного середовища експертів. Це новий рівень взаємодії між наукою і культурними практиками. У межах ENCATC створено міждисциплінарну команду, членів якої визнають як експертів у певній галузі всі учасники мережі, яка на основі знання реальних умов (ментальних, нормативно-правових тощо) генерує науково-практичний досвід, сприяє інструменталізації знань, їх практичному застосуванню, що є невідокремною частиною «проектної діяльності, необхідної для обґрунтування цілей і методів виконання проектів, розробки конкретних пропозицій» (Панченко 2018, с. 79). Експертні «виробничі потужності» Мережі посилюються завдяки інтегруванню отриманих спільними зусиллями додаткових ресурсів у подальший власний стабільний розвиток. Функціонування ENCATC спрямоване на створення якісної конкурентоспроможної

продукції. І тому актуалізується питання експертизи цієї якості та управління процесами створення таких продуктів. У межах Організації діють налагоджені механізми обміну кроскультурними дослідженнями, експертно-аналітичними розробками. Завдяки доступу до всієї мережевої інфраструктури, концентрації та обміну технологічними знаннями підвищується конкурентоспроможність самих наукових і експертно-аналітичних розвідок. Експертний фонд Мережі та інші її ресурси використовуються для суттєвого впливу на розвиток міжнародної культурної політики. У 2016 р. створено робочу групу ENCATC для експертизи міжнародних та європейських проектів. Спеціалісти ENCATC залучаються до співпраці з Європейським культурним фондом (ECF) (з питань визначення премій з культурної політики, напрямів стимулювання молоді дослідницької політики у сфері культури (Young Cultural Policy Research Forum (YCPRF))).

З самого початку існування одним із головних завдань Мережі було налагодження системи обміну оперативною інформацією щодо можливого партнерства, адвокації власних науково-дослідних і практичних результатів, працевлаштування. Це потребує такої ж максимально можливої за темпами і обсягом обізнаності з актуальних питань не тільки організації конкретних культурних заходів, подій, проектів, але й політики в царині культури як на локальному, так і міжнародному рівнях. Розуміння, що швидке і конструктивне реагування на динаміку суспільних змін неможливе без формування спільного інформаційного капіталу, сприяло створенню в межах ENCATC широко розгалуженої системи інформаційної комунікації. Випускаються наукові журнали, серед яких журнал, що спеціалізується на популяризації досліджень молодих фахівців, студентів світових ВНЗ (PRAXIS). З 2020 р. виходить електронне видання, в якому в популярній формі, з використанням яскравого візуального матеріалу для залучення читачів-неспеціалістів подається інформація зі сфери культурного менеджменту, проблем сучасної культурної комунікації, творчої самореалізації. З перших років свого існування Мережа створила власну міжнародну онлайн-бібліографію (містить майже 2000 посилань), яка постійно розширюється; щотижня оновлюються інформаційні дані щодо публікацій, випускаються мапи та стратегічні документи щодо напрямів і умов можливого партнерства та популяризації діяльності як Мережі загалом, так і кожного з її учасників, публікуються щотижня інформаційні бюлетені, постійно поповнюється електронна

бібліотека. З 2019 р. працює вебсайт для ENCATC PRAXIS, зорієнтований на аудиторію студентської молоді, яка здобуває освіту з культурної політики та менеджменту.

Обмін знаннями між членами Мережі відбувається завдяки відпрацьованим схемам та інструментам мобільності, передовсім це створення в 90-х рр. XX ст. Фонду Томасена. Завдяки його роботі не тільки навчальні та науково-дослідні заклади залучаються до співпраці у сфері культурного менеджменту. Заохочується взаємодія між окремими приватними особами, місцевими громадами. У такий спосіб культура кооперації отримує реальних бенефіціарів, зацікавлених у довгостроковій перспективі мережевих контактів. З 2012, 2013 р. започатковано, відповідно, «Атлантичний» та «Азійський» обміни освітою (CAEE, AREE), що дозволило зробити реальним діалог науковців, менеджерів з культури, студентів, викладачів, митців з Європи, Північної та Південної Америки, а також країн Азійського регіону. Однією з цікавих форм підтримки діалогу культури, освіти і бізнесу, спільного пошуку шляхів валоризації культурних продуктів стала спільна з бюро Creative Europe ініціатива «Культурні щасливі години ENCATC»: культурні вечори для обміну ідеями в різних містах і країнах Європи.

Маючи статус офіційного партнера ЮНЕСКО, Ради Європи, Єврокомісії, Європарламенту і Європейського культурного фонду, Мережа не тільки отримує матеріальну допомогу (наприклад, структурні гранти ЄС, співфінансування програмою «Творча Європа»). Простір культурного співробітництва ENCATC розширюється завдяки інституційній партнерській взаємодії (з ЮНЕСКО та Радою Європи) та стратегічним взаємозв'язкам з Азійсько-Тихоокеанською мережею культурної освіти та досліджень (ANCER), Асоціацією педагогів з управління мистецтвом (AAAE) та Тайванською асоціацією досліджень культурної політики (TACPS). Інституційні партнери надають експертну, матеріальну та іншу підтримку. Залучення досвіду стратегічних партнерів дає змогу підвищити рівень міждисциплінарної і міжгалузевої співпраці. На основі співробітництва з Європейською Комісією (програма Еразмус+, програма навчання протягом усього життя, програма «Сократ») сформовано систему взаємодії, спрямовану на поліпшення якості освіти і навчання за рахунок, зокрема, залучення інформаційних технологій, використання переваг сучасних цифрових комунікацій (наприклад, розбудова системи дистанційної освіти, складність і нагальність якої виявили сучасні реалії).

ENCATC є важливим елементом міжнародної системи підтримки сталого діалогу культур через участь у масштабних європейських платформах (European Heritage Alliance, Voices of culture). Європейське співробітництво завдяки цим платформам оптимізує дієвість своєї стратегічної комунікації з Європейською Комісією, до якої залучається максимально можлива аудиторія культурного сектору – від питань екології культури, розвитку простору культури цифровими засобами, підтримки балансу, соціально-економічного і культурного, між містами і сільськими районами до пропагування та операціоналізації невикористаних ресурсів культурної спадщини. Як активний член Національної мережі творчості (National Creativity Network) – некомерційного міжгалузевого і міжсекторального об'єднання окремих персональних учасників та організацій Північної Америки зі сфер освіти, бізнесу, культури, державної політики – ENCATC свою діяльність спрямовує на розвиток творчих мереж на місцях – від будинків, шкіл до громад і державних установ.

Міжнародна спільнота, розв'язуючи проблеми співіснування і культурного діалогу, знаходить різні інструменти координації спільних зусиль. Прийшло усвідомлення того, що успішна реалізація культурної політики і на глобальному, і на локальному рівні неможлива без роботи з аудиторією – як із наявною, так і з залученням нової. Без цього в принципі неможливий стійкий розвиток культурного сектору. Організації, установи, заклади освіти з країн Європейського Союзу, з США та актори з інших регіонів світу об'єдналися для здійснення проєкту ADESTE (Audience Developer: Skills and Training in Europe). Учасники (зокрема ENCATC) були залучені до об'єднання ресурсів (матеріальних, технологічних, освітніх, мистецьких) для просування найкращого досвіду роботи з аудиторією на різних рівнях культурних практик. Спільні ресурси дають можливість ENCATC брати активну участь у багатьох транснаціональних проєктах. Члени Мережі співпрацювали в транснаціональному проєкті CONNECT (2017–2019), у якому об'єднаними зусиллями викладачів, тренерів і дослідників з вищих навчальних закладів і приватних організацій сформовано освітню систему наставництва, обміну стратегічними та управлінськими знаннями і навичками. Паралельно ENCATC брала участь (2016–2017 рр.) в іншому проєкті – «Навчання на нематеріальній спадщині» (Learning on intangible heritage), разом з ЮНЕСКО та іншими організаціями працювала над розробленням освітніх програм та рекомендацій з питання

надання знань з нематеріальної спадщини людства на рівнях бакалаврату, магістратури та аспірантури. Наявність серед членів Мережі спеціалістів з різних галузей культури, економіки і політики дає змогу продуктивно працювати в межах великого транснаціонального проекту «Європейське культурне лідерство» (European cultural leadership) і в такий спосіб безпосередньо формувати менеджерську еліту, спроможну суттєво, компетентно організовувати соціально-культурні процеси в контексті сучасних і майбутніх викликів співіснування різних культур у різних реаліях.

Логічним продовженням транснаціональної співпраці стали проекти, в реалізацію яких закладено мультидисциплінарну методологію та експериментальний підхід. Їхню ресурсність виявили попередні практики міжорганізаційної і міжгалузевої кооперації. У межах «EU HERITAGE» («Спадщина ЄС», 2019–2021), «HOMEE» («Можливості спадщини / загрози в рамках мегаподій у Європі» (2018–2021)), «HERITAGE PRO» (2018–2020), в яких, окрім ENCATC, задіяно багато мережевих організацій, асоціацій менеджерів, агенцій, дослідницьких центрів та університетів, фондів, бізнесових та державних структур, організована спільна діяльність багатьох акторів, завдяки якій підтримується стійкий характер діалогу локальних культур. Розуміння нагальної потреби останнього, як і оптимізації конструктивної співпраці культурного сектору з бізнесом, з громадянським суспільством загалом, загострилося під впливом сучасних реалій, зокрема пандемічної ситуації. Тому стратегічні цілі і завдання транснаціональних проектів, діяльність їхніх організаторів і учасників максимально кооперуються навколо збереження культурної спадщини. Вибираються шляхи інструменталізації знання щодо її (спадщини) інтерпретації, валоризації, обміну «досвідами туризму», реорганізації міської інфраструктури, відновлення депресивних місцевостей, багатих на культурні пам'ятки. Створюються і запроваджуються навчальні програми з менеджменту культурних проектів, включно з програмами зі створення цифрових вимірів культурної комунікації та діяльності. Отже, створюється глобальна мережа сприяння розвитку і реалізації нових ключових компетенцій у галузі культурної політики, культурних і творчих індустрій як на локальному, так і глобальному рівнях функціонування світової спільноти.

Висновки. Сьогодні потребує організаційної інтенсифікації таких платформ, мереж, які б розширювали можливості реінвестування

культурного капіталу поза межами локальних структур. Мережі як на локальному, так і глобальному рівнях – штучні утворення, результат усвідомленої історичної практики створення і використання спільного досвіду «соціалізації» (термін Г. Зіммеля). Завдяки створенню таких складних комплексів знань практик суттєво розширюються межі змісту і можливостей співробітництва у сфері культури. Сучасні реалії функціонування таких мереж організаційних структур, як ENCATC, – приклад самоорганізованих «мозкових штурмів». Практика підказує результативність таких «мозкових штурмів» команд менеджерів, експертів, які об'єднують різний досвід з різних сфер не тільки культури, а й бізнесу, політики. Актуалізується створення платформ не тільки для обміну досвідом акторів зі спеціалізованою компетентністю, зокрема досвідом співробітництва у вигляді обміну виступами творчих колективів, музейними експозиціями та ін., але й представників з різних інституціональних сфер. Це дасть змогу народжувати нестандартні ідеї і щодо постановки самих завдань, і щодо технологій та способів їх вирішення. Генерувати це знання мають саме культурні менеджери та експерти, компетентність яких дає змогу оцінити реалістичність та ефективність поставлених етапних цілей глобальних і локальних проектів співпраці, а також спільних шляхів їх досягнення. Управління та адміністрування такими проектами завжди відбувається в реальному часі, а отже потребує створення механізмів співкоординації дій, їхніх смислів та іншої актуальної інформації всіма учасниками в онлайн-режимі. Сучасні технології дають змогу оптимізувати співробітництво, синхронізувати дії мережевих структур, зусилля всіх їхніх акторів, знаходити нові механізми цієї синхронізації завдяки прискоренню обміну інформацією на всіх етапах розроблення і здійснення, а не тільки на початку і закінченні. Це дає можливість безпосередньо обмінюватися різноманітним актуальним знанням – знанням не тільки інформаційно-комунікативних механізмів, але й ресурсів – культурних, освітніх, політико-економічних. Функціонування мереж оптимізує не тільки шляхи досягнення конкретних результатів, у яких задіяно багато акторів. Якісно змінюється саме середовище функціонування цих мереж. Принципи «рівноправного партнерства, солідарності і транспарентності» (OSCE 1999, с. 3) поступово, «м'якою силою» набувають цінності, стають рушійними силами суб'єктів взаємодії на різних рівнях співіснування, чисельність таких учасників з кожним проектом збільшується.

Вебматеріали

- ENCATC. CONNECT (2017-2019): вебсайт. 2020. URL: <https://www.encatc.org/en/projects/past-transnational-cultural-projects/connect-2017-2019/> (дата звернення: 17.10.2020).
- ENCATC. European network on cultural management and policy: вебсайт. 2020. URL: <https://www.encatc.org/> (дата звернення: 17.10.2020).
- ENCATC. Learning on intangible heritage (2017): вебсайт. 2020. URL: <https://www.encatc.org/en/projects/past-transnational-cultural-projects/learning-onintangible-heritage-2017/> (дата звернення: 17.10.2020).
- EU HERITAGE (2019-2021): вебсайт. 2020. URL: <https://www.euheritage.eu/> (дата звернення: 17.10.2020).
- European cultural leadership: вебсайт. 2020. URL: <https://europeanculturalleadership.org> (дата звернення: 17.10.2020).
- European Heritage Alliance: вебсайт. 2020. URL: <http://europeanheritagealliance.eu/> (дата звернення: 17.10.2020).
- HERITAGE PRO (2018-2020): вебсайт. 2020. URL: <https://heritage-pro.eu/> (дата звернення: 17.10.2020).
- NCN. National Creativity Network: вебсайт. 2020. URL: <https://nationalcreativitynetwork.org/> (дата звернення: 17.10.2020).
- OSCE, Istanbul Summit. 1999. Charter for European Security. November 19. URL: <https://www.osce.org/files/f/documents/4/2/17502.pdf> (дата звернення: 17.10.2020).
- Transnational Architecture and Urbanism research unit (TAU-Lab) at Politecnico di Milano. HOMEE (2018-2021): вебсайт. 2020. URL: <http://www.tau-lab.polimi.it/research/homee/> (дата звернення: 17.10.2020).
- Voices of culture: вебсайт. 2020. URL: <https://voicesofculture.eu/> (дата звернення: 17.10.2020).

Список використаної літератури

- Данилович-Кропивницька М. Л., Живко З. Б. Становлення мереж як організаційних структур. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Логістика*. 2014. № 811. С. 91–99. URL: http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/29265/1/015_091_099.pdf (дата звернення: 17.10.2020).
- Друкер П. Ф. Задачи менеджмента в XXI веке / пер. с англ. и ред. Н. М. Макаровой. Москва: Вильямс, 2007. 276 с.
- Дюркгейм Э. О разделении общественного труда. Метод социологии / пер. с фр. и послесловие Л. Б. Гофмана. Москва: Наука, 1990. 575 с.
- Живоглядова Д. Ю. Мережі як засіб міжкультурної кооперації. *Дні науки філософського факультету – 2018*: матеріали міжнар. наук. конф., м. Київ, 26–27 квіт. 2018 р. / КНУ імені Тараса Шевченка. Київ: Київський університет, 2018. С. 147–150.
- Кастельс М. Становление общества сетевых структур. *Новая постиндустриальная волна на западе. Антология* / под ред. В. Л. Иноземцева. Москва: Academia, 1999. С. 492–505.
- Кочубей Н. Мережі та мережеві індустрії культури: від ризому до карнавалу. *Курбасівські читання*: наук. вісн. 2015. № 10: Фестиваль науки. Футурологічне. Фрагмент. С. 90–99.
- Панченко В. І. Культурологічна експертиза культурних ресурсів. *Українські культурологічні студії*. 2018. № 1(2). С. 78–81.
- Поплавський М. Соціальні мережі як культурно-просвітницький ресурс. *Український інформаційний простір*. 2020. № 1(5). С. 12–27. <http://orcid.org/0000-0002-8234-8064>
- Статут Організації Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури: ЮНЕСКО. Статут, Міжнародний документ від 16.11.1945 р. № 995_014. Дата оновлення: 12.05.1954. *Офіційний вебпортал парламенту України «Законодавство України»* / ВР України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_014#Text (дата звернення: 29.09.2020).
- Hofstede G. *Culture's Consequences: Comparing Values, Behaviors, Institutions, and Organizations Across Nations*. Second Edition. Thousand Oaks, London, New Delhi: Sage Publications, 2001. 596 p.
- Welch C., Wilkinson I. Idea logics and network theory in business marketing. *Journal of Business to Business Marketing*. 2002. № 9(3). P. 27–48.

Web Sources

- ENCATC: Official website. 2020a. “CONNECT (2017-2019).” <https://www.encatc.org/en/projects/past-transnational-cultural-projects/connect-2017-2019/>
- _____ 2020b. European network on cultural management and policy. <https://www.encatc.org/>
- _____ 2020c. “Learning on intangible heritage (2017).” <https://www.encatc.org/en/projects/past-transnational-cultural-projects/learning-on-intangible-heritage-2017/>
- EU HERITAGE (2019-2021): Official website. 2020. <https://www.euheritage.eu/>
- European cultural leadership: Official website. 2020. <https://europeanculturalleadership.org>
- European Heritage Alliance: Official website. 2020. <http://europeanheritagealliance.eu/>
- HERITAGE PRO (2018-2020): Official website. 2020. <https://heritage-pro.eu/>
- NCN. National Creativity Network: Official website. 2020. <https://nationalcreativitynetwork.org/>
- OSCE, Istanbul Summit. 1999. Charter for European Security. November 19. <https://www.osce.org/files/f/documents/4/2/17502.pdf>
- Transnational Architecture and Urbanism research unit (TAU-Lab) at Politecnico di Milano: Official website. 2020. “HOMEE (2018-2021).” <http://www.tau-lab.polimi.it/research/homee/>
- Voices of culture: Official website. 2020. <https://voicesofculture.eu/>

References

- Castells, Manuel. 1999. “The Rise of the Network Society.” In *Novaya postindustrialnaya volna na zapade. Antologiya*, ed. by V. L. Inozemtsev, 492–505. Moscow: Academia [in Russian].
- Constitution of United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization. 1945. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_014#Text [in Russian].
- Danylovych-Kropyvnytska, Marta, and Zinaida Zhyvko. 2014. “Formation of a network as an organizational structure.” *Visnyk Natsionalnoho universytetu “Lvivska politekhnika”*. *Lohistyka* 811: 91–99. http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/29265/1/015_091_099.pdf [in Ukrainian].
- Drucker, Peter F. 2007. *Management Challenges for the 21st Century*. Translated by N. M. Makarova. Moscow: Viliams [in Russian].
- Durkheim, Émile. 1990. *O rozdelenii obshchestvennogo truda. Metod sotsiologii*. Translated by L. B. Gofman. Moscow: Nauka [in Russian].
- Hofstede, Geert. 2001. *Culture's Consequences: Comparing Values, Behaviors, Institutions, and Organizations Across Nations*. Second Edition. Thousand Oaks, London, New Delhi: Sage Publications.
- Kochubei, Nataliia. 2015. “Merezhni ta merezhevi industrii kultury: vid ryzomy do karnavalu”. In *Kurbasivski chytannia. 10: Festyval nauky. Futurolohichne. Frahment*, 90–9 [in Ukrainian].
- Panchenko, Valentyna. 2018. “Cultural expertise of culture resources.” *Ukrainski kulturolohichni studii* 1(2): 78–81 [in Ukrainian].

- Poplavskyi, Mykhailo. 2020. "Social networks as a cultural and educational resource." *Ukrainian Information Space* 1(5): 12–27. <http://orcid.org/0000-0002-8234-8064> [in Ukrainian].
- Welch, Catherine, and Ian Wilkinson. 2002. "Idea logics and network theory in business marketing." *Journal of Business to Business Marketing* 9(3): 27–48. https://doi.org/10.1300/J033v09n03_02
- Zhyvohliadova, Daryna. 2018. "Merezhi yak zasib mizhkulturnoi kooperatsii." In *Dni nauky filosofskoho fakultetu – 2018. Materials of the international scientific conference*, 147–50. Kyiv, 26–27 April, 2018. http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/host/viking/db/ftp/univ/dnff/dnff_2018_03.pdf [in Ukrainian].

Valentyna Panchenko, Daryna Zhyvohliadova

MODERN PRACTICES OF THE CULTURAL RESOURCES EXCHANGE: THE INTERNATIONAL NETWORK STRUCTURES EXPERIENCE

Globalization processes stimulate the search for new principles of organization of a multicultural environment, optimization of dialogue of its subjects, and the search for new organizational structures of cooperation that would meet the qualitatively new challenges of international coexistence in a post-industrial society. In order to effectively reconcile interests and support the sustainable development of a common world, the multiplicity of actors and forms of intercultural interaction in modern realities requires the ability to direct intercultural cooperation to reorganize the system of transnational cultural practices. International cooperation is becoming a space and a way to promote the sustainable development of solidarity, interdependent communities, creating the most complex system of joint action, led by global international institutions and network structures.

The network form of organization of interaction in the field of culture provides cooperation with more varied opportunities for the formation of common resources (tangible and intangible), optimizes the entire system of coordination of their mutual influence on cultural policy and social change. A classic example of a successful and thoughtful organization of network cooperation is the functioning of the European network on cultural management and policy (ENCATC). The network promotes the development and implementation of new key competencies in the field of cultural policy, cultural and creative industries at both local and global levels of the world community. ENCATC expands the resources of cultural management by finding new modern forms and mechanisms for synchronizing knowledge and actions, the synergy of local project experiences, and other forms of activity not only in the field of culture but also in the socio-political, economic spaces of cooperation.

Keywords: international cultural cooperation, cultural resources' exchange, cultural network, cultural management, ENCATC, international cultural project.

Матеріал надійшов 04.11.2020

Creative Commons Attribution 4.0 International License (CC BY 4.0)